

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.076/2020/4.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Cseh Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

dr. Reinhardt András ügyvéd

Az alperesek:

... I. rendű

... II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Gaál Zsolt ügyvéd II. rendű

A per tárgya:

Szerződés lehetetlenülésének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.304/2019/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Debreceni Törvényszék 10.P.21.292/2013/81.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 1.593.000 (egymillió-ötszázkilencvenháromezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A ... szám alatt található ingatlannak korábban a ... Rt. volt a tulajdonosa, amely az ingatlant előbb értékesítette az I. rendű alperes ügyvezetése alatt működő ... Kft.-nek, majd e gazdasági társaság az ingatlant tovább értékesítette a részben a felperes által tulajdonolt ... Kft.-nek, aki 2004-ben egy társasház kivitelezését kezdte meg az ingatlanon. Az építkezés 2004. szeptember 28-tól 2005.

augusztus 12-ig tartott, annak generálkivitelezője a ... Kft. volt.

- [2] Az I. rendű alperes házastársa és a ... Kft. között 2004. december 28-án vállalkozással vegyes adásvételi szerződés jött létre a megépülő társasház I. emeletén kialakításra kerülő 3 db lakás ingatlanra vonatkozóan, amely szerződéstől a ... Kft. 2005. augusztus 17-én elállt. 2004. december 16-án ... Kft. és a II. rendű alperes között ugyancsak létrejött egy vállalkozással vegyes adásvételi szerződés a megépülő társasház I. emeletén kialakításra kerülő 14. és 15. sorszámmal jelzett lakásingatlanokra vonatkozóan. Ezen ingatlanok szerkezetkész kialakítását követően a II. rendű alperes végeztetett vállalkozókkal befejező munkákat, amelyek műszaki értéke 2005. évi árszinten 11.038.054 forint volt, amely az ingatlan forgalmi értékét 11.000.000 forinttal növelte. A ... Kft. a II. rendű alperessel kötött szerződéstől 2005. augusztus 17-én elállt.
- [3] 2007. május 17-én a ... Kft. mint eladó adásvételi szerződést kötött az I. rendű alperessel, amely szerződéssel a ... Kft. 6.000.000 forint vételár ellenében eladta az I. rendű alperesnek a megépített társasházban az ... számmal jelölt lakásingatlant. Ezen a napon ugyanezen ingatlan vonatkozásában a II. rendű alperes mint eladó és a felperes mint vevő között adásvételi szerződés készült, amely szerint a II. rendű alperes 11.990.000 forint vételár ellenében az ingatlan tulajdonjogát átruházta a felperesre. Az okirat tartalma szerint a felperes a vételárat megfizette a II. rendű alperesnek. 2004. január 16-án szindikátusi szerződéstervezet készült, amely értelmében az alperesek üzletrészt vásárolnak a ... Kft.-ben, így teljesítve a társasház megépítéséhez szükséges vagyoni hozzájárulásukat. A szerződéstervezet a felek részéről nem került aláírásra.
- [4] A Debreceni Városi Bíróság a 10.P.23.883/2010. számú eljárásban hozott ítéletével a ... Kft. felperesnek az I. rendű alperes házastársával szemben kötbér megfizetése iránt előterjesztett keresetét megalapozottnak találta, míg a II. rendű alperessel szemben kötbér megfizetése iránt előterjesztett keresetet elutasította. A Debreceni Törvényszék az 1.Pf.20.229/2012/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a II. rendű alperest is a keresetben foglaltak szerint marasztalta. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.VI.21.292/2012/12. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a Debreceni Városi Bíróság ítéletét részben megváltoztatva a keresetet mindkét alperessel szemben elutasította. Az ítélet indokolásában a Kúria kiemelte, hogy a felek megállapodása mellőzte a gazdálkodással kapcsolatos pénzügyi, illetve számlavezetési fegyelmet és köztük, valamint a cégek között egy követhetetlen elszámolási viszony alakult ki, a felek magánvagyonra és a cégek vagyona összekeveredett.
- [5] A felperes 2003. november 21-én átadott az I. rendű alperes részére 20.000.000 forintot, 2003. november 25-én 5.000.000 forintot, majd 2004. január 16-án további 2.000.000 forintot utalt át a részére. A felperes 2004. február 3-án 9.930.000 forintot, 2006. november 24-én és 2007. február 19-én további 3.000.000-3.000.000 forintot utalt át a II. rendű alperes részére.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [6] A felperes többször módosított keresetében az I. rendű alperest 27.000.000 forint és kamatai, a II. rendű alperest pedig 27.920.000 forint és kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Elsődlegesen az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 312. §-a alapján a szindikátusi szerződés lehetetlenülése miatt, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén, harmadlagosan pedig a Ptk. 6. §-ára hivatkozva kérte az alperesek marasztalását. Negyedlegesen a szindikátusi szerződés érvénytelenségét állítva a Ptk. 237. §-a alapján kérte az alpereseket visszafizetésre kötelezni. Arra az esetre, amennyiben a bíróság e kereseti kérelmeinek nem adna helyt, eshetőlegesen kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 34.930.000 forint és járulékai megfizetésére a Ptk. 312. §, 313. §, 310. §, 318. § és 339. § alapján.
- [7] Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Szerintük a peres felek között olyan polgári jogi társaság jött létre, amelynek lényege a beruházás egyenlő arányú finanszírozása, és a haszon egyenlő arányú elosztása volt. A polgári jogi társaság nem szűnt meg, így elszámolás nem kérhető. Arra az esetre,

amennyiben ezt a védekezést a bíróság nem fogadná el, a II. rendű alperes 48.172.504 forint és járulékai erejéig beszámítási kifogást terjesztett elő a felperessel szemben az alábbi követelésekre vonatkozóan:

1. az ... forgalmi rendszámú gépkocsi 15.000.000 forintos vételára,
2. 11.000.000 forint értékű értéknövelő beruházásainak megtérítése,
3. a ... és a ... forgalmi rendszámú gépjárművek bérbeadásából származó 2.172.551 forint összegű követelés,
4. a felperes által rá engedményezett 20.000.000 forint összegű igény, a társasház megépítésével kapcsolatos költségeinek kiegyenlítése címén.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét az I. rendű alperes vonatkozásában teljes egészében, a II. rendű alperes tekintetében pedig részben találta megalapozottnak, így ennek folytán az I. rendű alperest 27.000.000 forint és kamatai, míg a II. rendű alperest 15.930.000 forint és kamatai megfizetésére kötelezte. A II. rendű alperes beszámítási kifogását teljes egészében alaptalannak ítélte.
- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletének I. rendű alperest marasztaló rendelkezései, valamint a II. rendű alperessel szembeni keresetet részben elutasító rendelkezései fellebbezés hiányában jogerőre emelkedtek.
- [10] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett - II. rendű alperest részben marasztaló - rendelkezését helybenhagyta.
- [11] A jogerős ítélet értelmében a peres felek között szerződés létrejöttét megállapítani nem lehetett. A felperes azt igazolta okirattal, hogy a II. rendű alperes részére összesen 15.930.000 forintot megfizetett. Alaptalanul sérelmezte a II. rendű alperes a beszámítási kifogása elutasítását. Az 1. és 3. pontban megjelölt gépjárművek nem a II. rendű alperes, hanem spanyol gazdasági társaságok tulajdonát képezték. A II. rendű alperes igényérvényesítését engedményezési nyilatkozat sem támasztotta alá figyelemmel arra, hogy ez az okirat cégszerűen nem került aláírásra. A beszámítási kifogás 2. pontjában megjelölt beruházás nem a felperesnél, hanem a ... Kft.-nél eredményezett vagyonnövekedést. A beszámítási kifogás 4. pontjában jelölt követelés vonatkozásában pedig nem lehetett megállapítani a felperes részéről tett tartozáselismerést.
- [12] A másodfokú bíróság, annyiban pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását, hogy a felek jogvitájának elbírálása során méltányosság alkalmazásának nem volt helye, ezért az ítélet indokolásából ezt a hivatkozást mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélettel szemben a II. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet őt marasztaló rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 205. §, 207. § és 361. §-ában foglaltakat.
- [14] Érvelése értelmében ugyan a Kúria az előzményi ügyben arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek között megállapodás léte nem nyert bizonyítást, azonban azt megállapíthatónak ítélte, hogy a felek egy megállapodás mentén működtek együtt. A felperes és a cége az általa nyújtott szolgáltatásokat elfogadta, azokat nem kifogásolta, és abban a tudatban tartotta őt, hogy a felek együttműködése a projekt végén szolgáltatásaik arányában elszámolásra kerül. Azt az okiratszerkesztő ügyvéd tanúvallomása is alátámasztotta, hogy a projekt teljesítése során a felek között volt elszámolási jogviszony, és ez alapján járt ellenérték neki. Szerinte, ha a vételár elszámolása keretében elfogadható ... tanú vallomása, akkor a projekttel kapcsolatos elszámolás

körében is figyelembe kell venni a nyilatkozatait.

- [15] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott arra, hogy a szerződés ráutaló magatartással is megköthető, amely megnyilvánulhat a szolgáltatások teljesítésében. Álláspontja szerint a felek között szerződés jött létre, ez alapján végeztek szolgáltatásokat, így a jogalap nélküli gazdagodásra nem lehet hivatkozni. Tévesnek tartotta a bíróság azon megállapítását, hogy ha egy megállapodás tartalma nem tárható fel, úgy a megállapodás létre nem jött szerződésnek tekintendő. Arra hivatkozott, hogy a bizonyítási eljárás adataiból, elsődlegesen a szindikátusi szerződés tervezetéből az egyértelműen megállapítható, hogy közöttük bizonyosan jött létre megállapodás a perbeli ingatlan fejlesztésével, a tervezett társasház kivitelezésével kapcsolatosan. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy az érvénytelen, a jogszabályi feltételeket figyelmen kívül hagyó szerződés is megállapodás, ami szintén kizárja a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazását.
- [16] A II. rendű alperes szerint a bizonyítási eljárás adataiból megállapítható, hogy a peres felek, illetve cégeik folyamatosan teljesítettek különböző szolgáltatásokat egymás javára, amelyeket később a magánvagyon és a társasági vagyon elemeit vegyítve elszámoltak egymás között. Ebből kifolyólag nem juthatott a bíróság arra a következtetésre, hogy tartozása áll fenn a felperes felé. Kifejtette, hogy a perbeli bizonyítékok arra utalnak, hogy a peres felek között folyamatos elszámolás volt, amit igazol a becsatolt engedményezési szerződés, továbbá több tanú vallomása is.
- [17] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [19] A Kúria - a Pp. 275. § (2) bekezdése szerint - a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a jogerős ítéletet és megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [20] Ahogyan arra helyesen mutatott rá a bíróság jogerős ítéletében, különbséget kell tenni a létre nem jött és az érvénytelen szerződések között. Tekintettel arra, hogy érvénytelen csak létrejött szerződés lehet, így, ha a szerződés létrejött nem állapítható meg, úgy az érvénytelenségével kapcsolatos valamennyi hivatkozás irreleváns. Nem sérti a jogerős ítélet a Ptk. 205. § (2) bekezdését, amely szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek valamennyi lényeges körülményben meg kell állapodniuk. Akár szindikátusi szerződés, akár polgári jogi társaság létrehozása volt az ügyletkötő felek célja, vagy más együttműködési formát kívántak létrehozni, ehhez a Ptk. 205. § (1) bekezdésének megfelelően olyan kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatokat kellett volna megtenniük, amelyből a szerződés lényeges tartalmi elemei tekintetében a konszenzus megállapítható. Miután sem a megállapodást kötő felek személyét, sem a megállapodás pontos tartalmát nem lehetett jelen eljárásban és az ezt megelőző alapeljárásban sem megállapítani, így helyesen vonta le a bíróság a létre nem jött szerződés jogkövetkezményeit.
- [21] Nem sérti a jogerős ítélet a Ptk. 207. § egyetlen bekezdését sem, ugyanis a felmerült bizonyítékokból a felek által megtett jognyilatkozatok értelmezéséből szerződést eredményező akarategyezség nem állapítható meg, a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okirati bizonyítékokból és tanúvallomásokból sem következik - még ráutaló magatartással sem - szerződéses jogviszony létrejött. Amennyiben pedig a jogviszony lényegi elemei nem állapíthatók meg, úgy kifejezésre nem juttatott akarat alapján jogviszony létének megállapítása kizárt.
- [22] Megjegyzi a Kúria, hogy a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet jogszabálysértő jellegének alátámasztására, nem jelölte meg az 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdésének megsértését, így a Pp. 272. § (2) bekezdésére tekintettel a bíróság bizonyíték mérlegelő tevékenysége nem képezte a felülvizsgálat tárgyát.
- [23] A bíróság helyesen állapította meg, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokból a peres felek közötti megállapodás létrejött, annak tartalma nem állapítható meg, így a felek közötti jogviszony

hiányában helye volt a Ptk. 361. §-a szerinti jogalap nélküli gazdagodás címén történő elszámolásnak. Miután a II. rendű alperes bizonyítottan átvett összegeket a felperestől, a közöttük létrejött szerződéses jogviszony bizonyítása híján pedig a perben hivatkozott elszámolás kötelezettsége a felperest nem terhelte, így jogszerű a II. rendű alperes marasztalása.

- [24] A beszámítási kifogások elutasításával kapcsolatosan a Kúria arra mutat rá, hogy miután a II. rendű alperes, valamint az ő vagy családtagjai érintettségével működtetett vagy tulajdonolt társaságok önálló, elkülönült jogalanyok, így a beszámítási kifogásban érintett II. rendű alperesi előadás szerint sem saját személyében őt megillető követelések felperessel szembeni elszámolására nincs lehetőség. Amennyiben a II. rendű alperes által a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott cégek és magánszemélyek közötti "vagyonkeveredés" ténylegesen bekövetkezett, úgy ennek valamennyi jogi következményét a II. rendű alperesnek kell viselnie.
- [25] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [26] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte őt a felperes javára felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amely áll a felperes jogi képviseletével kapcsolatosan felmerült, és a Kúria által a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletnek megfelelően a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos, mérlegeléssel megállapított áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból.
- [27] A II. rendű alperes illetékfeljegyzési jogára tekintettel a Kúria az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére, valamint 15. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel kötelezte a II. rendű alperest a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.
- [28] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [29] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2020. október 15.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Cseh Attila s.k. bíró